

Diehtu vuodjan- ja heaggagádjunoahpahusa birra skuvllas

Váhnemiidda/fuolaheddjiide

Manne mu mánná galgá oažžut vuodjan- ja heaggagádjunoahpahusa?

Oahpahusa ulbmil lea ahte du mánná šaddá oadjebas čázis, gáttis ja čázi alde. Mánná galgá máhttit vuodjat ja máhttit gádjut sihke iežas ja earáid.

Buorit vuodjan- ja heaggagádjungálggat addet du mánnái vejolašvuoda leat mielde somás ja sosiála čáhcedoaimmain astoáiggis, nugo vuojadit ovttas ustibiiguin ja bearrašiin, dahje lihkan- ja hárhallandoaibman.

Maid mu mánná galgá oahppat?

Vuođđoskuvlla áigge galgá mánná hárrjani čáhcai ja máhttit vuodjat iešguđet teknihkain sihke čáhceoivvis ja čázi vuolde guhkit gaskkaid. Mánná galgá maiddái máhttit gohččut veahki, gádjut iežas ja máhttit heaggagádjuma čázis. Nu čuožžu lášmmohallanfága oahppoplánas.

2017 čavčča rájes lea skuvla geatnegahtton sihkkarastit ahte du mánná máhtta vuodjat 4. luohká maŋŋá.

Maid mearkkaša máhttit vuodjat?

Du mánná máhtta vuodjat go sáhtta gahččat čiekŋalassii ja de vuodjat 100 m čoavjji alde ja vuojadettiin buokčalit ja viežžat áđa gieđaguin, bisáni ja vuoinŋastit 3 minuhta (govddodit čoavjji alde, geahččat birrasis, jorrat, govddodit čielggi alde), ja de vuodjat 100 mehtera čielggi alde ja beassat gáddái.

Mo áigu skuvla árvoštallat máhtta go mu mánná vuodjat?

Skuvla lea geatnegahtton geavahit čieža bákkolaš hárhjehusa kártet máhtta go mánná vuodjat. Dáid namma lea «bákkolaš gálgageahččaleapmi». Hárhjehusat galget leat oahpahusa oassin, ii ge daid galgga čađahit oktan geahččaleapmin.

Hárhjehusat álget vuos álkimus hárhjehusain ja de šaddet váddásat ahte váddásat. Čihččet ja maŋimus bákkolaš hárhjehusas kártejit máhtta go du mánná vuodjat.

Mo mun sáhtán veahkehit?

Váhnemin/fuolaheadjijn leat máŋga ášši maid sáhtát dahkat oahpahit iežat máná vuodjat. Divtte máná stoahkat riššus, lávggodangáris ja basadangáris bearráigeahču vuolde. Divtte

máná hárvánit oážžut čázi ámadadjui ja oahpat su bossut bulljarasaid sihke njálmmiin ja njuniin (omd. «dál moai stohke mohtorfanas» dahje «dál moai vušše buđehiid»). Dađistaga sáhttibeahhti hárvhallat geahččat čázi vuolde (dáidet go botnis leat ártnat?). Hárvhalli máná leavttuin.

Muhtun mánát leat maiddá mielde vuodjankurssas, mannet vuojadanhálli dahje sáttogáddái, astoáiggis. Dát sáhtá maiddá váikkuhit posiivvalaččat dasa ahte máná oadju čáhcai ja dađistaga oahppá vuodjat maiddá.

Dasa lassin livččii buorre jus dii ruovttus hárvhallabehtet molssodeapmái. Ahte máná ieš máhtá nuoladit, čorget iežas biergasiid ja eandalii máhtá rišodit ja basadit bures, lea dehálaš. Dát seastá áiggi molssodanlanjas ja addá eanet áiggi čázis leat ja oahpahussii.

Mo dáhpáhuvá ieš vuodjan- ja heaggagádjunoahpahas?

Skuvllat organiserejit oahpahasu iešguđet láhkai, muhto lea dábálaš ahte gánddat ja nieiddat vuojadit ovtta, muhto rišodit sierra. Nuoramus ohppiin lea áinnas ollesolmmoš, seamma sohka bealis, mielde molssodanlanjas.

Lea maiddá dábálaš ahte oassi oahpahasu dáhpáhuvá olgun. Sivvan dasa lea, ahte mánát galget háhkat máhtu ja gálggaid mo sii galget vánddardit oadjebasat čázis, gáttis ja čázi alde.

Gáibiduvvo ahte oahpahuštimmain lea álo okta oahppan oahpaheaddji mielde. Son dahje sii geat galget oahpahit ohppiid, fertejit maiddá máhttit vuodjat ja heaggagádjuma. Skuvla lea geatnegahtton doallat buriid sihkarvuodarušinnaid oahpahasu, vai du máná áimmahuššojuvvo bures, sihke áldásis ja olgun.

Oahppi vuoigatvuohta

Jus máná, dahje du/dudno váhnemin/fuolaheaddjin, mielas ii oro son oážžumin doarvái buori vuodjan- ja heaggagádjunoahpahasu, de sáhttiehtet váidit rektorii. Jus váidda ii vuhtiváldo, de sáhttiehtet váldit oktavuoda Fylkkamánniin. Fylkkamánni kantuvra dat bearráigeahččá giedda ja skuvlla.

Gii mu gažaldagaide sáhtá vástidit?

Váldde oktavuoda gulahallanoahpaheddjiin, rektoriiin dahje VBL-ovddasteddjiin skuvllas, jus dus ležžet gažaldagat das mo oahpahas lea láhččojuvvon du mánái.